

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	ช
บทนำ.....	1
1. ความสำคัญ ที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
3. ขอบเขตของการวิจัย.....	4
4. ข้อจำกัดในการวิจัย.....	4
5. ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
บทที่ 2 ชาวจีน และศาลเจ้าจีนในกรุงเทพฯ สมัยรัชกาลที่ 1 - 5.....	6
1. ภูมิหลังของกลุ่มชาวจีนในกรุงเทพฯ.....	7
2. ความเป็นอยู่ของชาวจีนในกรุงเทพฯ: การตั้งชุมชน และรวมกลุ่ม.....	15
3. ความสัมพันธ์ระหว่างศาลเจ้าและชุมชนชาวจีน.....	23
3.1 การสืบทอดผู้ดูแลศาลเจ้า.....	25
3.2 เทพเจ้าประธานในศาลเจ้า.....	31
4. สรุป.....	32
บทที่ 3 สถาปัตยกรรมในศาลเจ้าจีนในกรุงเทพฯ สมัยรัชกาลที่ 1 – 5.....	34
1. เอกลักษณะร่วมกัน.....	37

มหาวิทยาลัยศิลปากร สภานิติศาสตร์

1.1	แผนผังอาคาร.....	37
1.2	โครงสร้างรับน้ำหนัก.....	50
2.	ศาลเจ้าจีนของชาวแต้จิ๋ว.....	61
2.1	อาคารยกพื้นสูงหน้าศาลเจ้า: สถานที่แสดงจิ๋วถวายเทพเจ้า.....	61
2.2	อาคารทางเข้า.....	70
2.3	เครื่องบน.....	79
2.3.1	หน้าบัน.....	79
2.3.2	รูปทรงหลังคา.....	87
2.4	งานประดับสถาปัตยกรรม.....	94
2.4.1	การใช้แผ่นกระเบื้องเคลือบตัดประดับหรือเทคนิคเขียนฉลุ.....	95
2.4.2	งานประดับโครงสร้างรับน้ำหนัก และกระซิบประตูทางเข้า.....	104
2.4.3	งานประดับที่สัมพันธ์กับการคุ้มครองศาสนสถาน.....	113
2.5	ข้อสรุป.....	123
3.	ศาลเจ้าจีนของชาวฮกเกี้ยน.....	124
3.1	รูปแบบอาคารทางเข้า.....	124
3.2	เครื่องบน.....	134
3.2.1	หน้าบันและรูปทรงหลังคา.....	134
3.2.2	ไม้เต็งเหลียง.....	143
3.3	งานประดับสถาปัตยกรรม.....	146
3.3.1	ความเหมือนระหว่างงานประดับสถาปัตยกรรมหมิ่นหนาน	

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

และเช่าชาน: เอกลักษณะร่วม และการรับอิทธิพล.....	146
3.3.2 งานประดับสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรม	
กว้างผู้ในกว้างตง.....	159
3.4 ข้อสรุป.....	162
4. ศาลเจ้าจีนของชาวกวางตุ้ง.....	163
4.1 รูปแบบอาคารทางเข้า.....	163
4.2 เครื่องบน.....	169
4.3 งานประดับสถาปัตยกรรม.....	172
4.3.1 กระเบื้องเคลือบสำเร็จรูป และงานปูนปั้นประดับหลังคา.....	172
4.3.2 งานจิตรกรรม และงานแกะสลักอิฐปูนผนังอาคาร.....	174
4.3.3 งานประดับโครงสร้างรับน้ำหนัก.....	181
4.4 ข้อสรุป.....	184
5. ศาลเจ้าจีนของชาวไหหลำ.....	185
5.1 รูปแบบอาคารทางเข้า.....	187
5.2 เครื่องบน: หน้าบัน และรูปทรงหลังคา.....	193
5.2.1 หน้าบัน.....	193
5.2.2 รูปทรงหลังคา.....	200
5.3 งานประดับสถาปัตยกรรม.....	204
5.3.1 กระเบื้องเคลือบสำเร็จรูปบนสันหลังคา และเทคนิคเขียนฉื่อ.....	204

มหาวิทยาลัยศิลปากร สภวนลิขสิทธิ์

5.3.2 งานประดับโครงสร้างรับน้ำหนัก:

เอกลักษณ์ร่วมกับงานสถาปัตยกรรมกว้างผู้ในกว้างใจ และให้หนาน.....207

5.4 ข้อสรุป.....209

6. ศาลเจ้าจีนของชาวจีนแคะ.....210

6.1 รูปแบบอาคารทางเข้า.....211

6.2 เครื่องบน.....214

6.3 งานประดับสถาปัตยกรรม.....219

6.4 ข้อสรุป.....227

7. สรุป.....228

บทที่ 4 ภาพสะท้อนชาวจีนอพยพผ่านสถาปัตยกรรมศาลเจ้าในกรุงเทพฯ สมัยรัชกาลที่ 1 - 5.....235

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

1. การสืบพลองรูปแบบสถาปัตยกรรมจากเงินกำเนิดของชาวจีนแต่ละกลุ่มภาษา.....235

2. การเปิดรับวัฒนธรรมจากกลุ่มภายนอกของชาวจีนแต่ละกลุ่มภาษา.....239

3. สรุป.....245

บทที่ 5 บทสรุป.....247

บรรณานุกรม.....249

ภาคผนวก ก. ประวัติโดยย่อของศาลเจ้าที่ปรากฏในงานวิจัย.....256

ภาคผนวก ข. คำภาษาจีนที่ปรากฏในงานวิจัย.....269